

DİKKAT

MELİKE GUZEY

2020

DİKKAT: NEDİR?

- **Dikkat:** Belirli uyaranlara ya da yerlere odaklanabilme becerisi
- **Seçici Dikkat:** Bir şeyle ilgilenirken diğer uyaranları göz ardı edebilme becerisi.
- **Dikkatin dağılması:** Bir uyarının bir başka uyarının işlenmesini engellemesi.
- **Dikkat odağının kaydırılması:** Dikkatimizi bir odaklandığımız bir uyarandan diğerine kaydırabilme.
- **Bölünmüş dikkat:** Aynı anda birden fazla şeye dikkati yöneltme becerisi.

KONTROLLÜ/OTOMATİK İŞLEMLEME

■ **Kontrollü işleme:**

- Yavaş,
- Sınırlı bir kapasiteye sahip
- Doğrudan dikkat gerektiren

■ **Otomatik işleme:**

- Deneyim sahibi olduğumuz görevlerle ilişkili,
- Hızlı ve bilinçsiz bir biçimde devreye giren
- Doğrudan dikkat gerektirmeyen

SEÇİCİ DİKKAT

- **Seçici Dikkat:**
 - Dikkatimizi belirli bir uyarana odaklanabilme
 - Bir şeyle ilgilenirken diğer uyarıları göz ardı edebilme

DİKKATİN FİLTRE MODELİ

(BROADBENT)

- Dikkat: bilginin filtrelendiği bir bilişsel süreçtir
- Konu dışı, ilgisiz uyaranlar filtrelenir.
- Filtre, erken bir işlemleyici görevi görür.

KOKTEYL PARTİ ETKİSİ

- Diğer uyarınları filtrelerken, bir uyarana odaklanabilme becerisi.
- Peki, diğer uyarınları?
- Çarpıcı bir uyarınl diğer kulağa gelirse, bazı kişiler dikkatlerini görev sırasında diğer mesajı yönlendirebilirler.

ZAYIFLATMA MODELİ

(TREISMAN)

Sevgili Jane Teyze Deneyi:

- Seçim iki aşamada gerçekleşmekte
- Filtre yerine bir zayıflatıcı işlev görmekte.
 - Fiziksel Özellikler
 - Anlam

GEÇ SEÇİM MODELİ

(DEUTSCH & DEUTSCH)

Gelen bilginin anlamı, dikkatin yönlendirildiği iletiden önce işlemlenir

İŞLEMLEME KAPASİTESİ VE ALGISAL YÜK

(LAVIE)

- **İşleme kapasitesi:** insanların gelen bilgiyi işleme becerisindeki sınır
- **Algısal yük:** bir görevin zorluğu.
- Bazı oldukça kolay ya da daha fazla tecrübe edilmiş görevler **düşük algısal yüke** sahiptir. Zor ve daha önce deneyimlenmemiş görevler ise **yüksek algısal yüke** sahiptir.

SPOT IŐIĐI KURAMI

- Çevredeki zelliklerin bazıları dikkatimizi eker
- Dikkat odağının kaydırılması

ÖZELLİK BÜTÜNLEŞTİRME KURAMI

(TREISMÂN)

- **Dikkat öncesi aşama:** Bir nesneye odaklanmadan önce otomatik, bilinçdışı ve çaba gerektirmeden gerçekleşir
 - Nesnenin özellikleri
- **Odaklanmış dikkat aşaması:** Dikkat bilinçli bir biçimde nesneye yönlendirilir ve özellikler bütünleştirilir.

BÖLÜN MÜŞ DİKKAT

Bir kişi dikkatini kasıtlı bir biçimde birden fazla göreve yönlendirebilir mi?

EVET

- **Bölünmüş dikkat:** Dikkatin birden fazla göreve ya da uyarana yönlendirilmesi
 - Deneyim
 - Görevin zorluğu

MERKEZİ KAPASİTE KURAMI

(KAHNEMAN)

- Dikkat amaçlarımız doğrultusunda farklı görevlere yönlendirebileceğimiz sınırlı bir bilişsel kaynağı temsil eder.
- Uyarılma, zihinsel kapasitemizi etkileyebilir